

Kommunalbestyrelse, sit. Et andet æret Medlem, der forleden omtalte Fastsættelsen af Kapitelstaksten, nævnte gentagende: „en Mand valgt af Kommunerne“, men det er en Mand for hver enkelt Kommune, der har Stemmeret. Maa jeg i øvrigt her bemærke, at da Loven af 1866 blev behandlet i Landstinget — den var for i flere Samlinger og mødte en hel Del Modstand hos den daværende Regering, det gjaldt jo her om at indføre ogsaa Tiendeyderne, den almindelige Befolkning, som Deltager i Kapitelstakstens Fastsættelse —, udtalte Lehmann i nævnte Ting, at da han var Indenrigsminister nogle Aar forud, havde han sat Sagen i Bevægelse og havde agtet at fremkomme med et Lovforslag herom, og han ytrede derefter: „Jeg har i sin Tid gjort mig Umage for at ordne Sagen paa en Maade, der kunde imødekomme de Ønsker, der vare gjorte gældende fra Gejstlighedens Side om ganske at blive fritagen for at have med denne Sag at gøre, og jeg fremhæver dette, fordi man paa en Maade, der ikke kan billiges, har villet gøre gældende, at de gejstlige Embedsmænd paa en utilbørlig Maade varetage deres Interesser“. Jeg oplæser dette Citat for at vise, at altsaa allerede omkring 1866 gjorde der sig hos Gejstligheden Ønsker gældende om at blive fri for at være med til at fastsætte Kapitelstaksten, ligesom der altsaa ogsaa i Befolkningen havde gjort sig visse Tanker gældende om, at Præsterne vare ivrige efter at faa Kapitelstaksten opad. Skulde nu den paa gældende Minister — jeg antager, det maa være Landbrugsministeren — finde sig foranlediget til at optage denne Sag til Revision —, og dertil kunde der vel være Foranledning nu efter Tiendeloven —, da vilde Kultusministeriets Stilling til Spørgsmaalet om Præsternes fremtidige Deltagelse heri være denne: Efter Tiendens Afløsning vil formentlig Præsternes Interesse i Kapitelstaksten ikke være nogen anden end en Privatmands, der har bortforpagtet sine Jorder mod delvis Kornafgift eller solgt Jorder til Arvefæste med Bygkanon. De før Tiendeafløsningens Ikrafttræden afskedigede Præster samt Præsteenker ville ganske vist, for saa vidt deres Pension er fastsat til Korn efter Kapitelstakst, kunne have nogen Interesse i denne, men dette vilde formentlig være for smaat til, at Kultusministeriet af den Grund skulde holde paa Præsternes Forbliven i disse Kommissioner, om man kan kalde dem saaledes.

Jeg skal derefter gaa over til nogle fremdragne Skolesager. Det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds (K. M. Klausen) udtalte sig for Ønskeligheden af en almindelig Reform af vort Folkeskolevæsen, udtalte, at dette hovedsagelig endnu stod paa Grundlaget fra 1814, og talte nedsættende om Skoleforholdene paa Landet. Ja, det er jo ofte blevet sagt, at Skoleloven af 24. Marts 1899 kun er en Lønningslov, og i alt Fald en Lov, som har været uden væsentlige Følger for Skolens egentlige Virksomhed. Men tillige er det ofte blevet paavist, at saaledes forholder Sagen sig ikke. Allerede den ene Bestemmelse, at Børneantallet i en Klasse blev sat til 35 for Byen og 37 for Landet, betegner et meget væsentligt Fremskridt, og et Fremskridt langt ud over, hvad de omliggende Lande ere naaede til. Jeg skal saaledes nævne, at i store tyske Byer har man endnu Lov til at have Klasser paa 60 Børn. Det er klart, at denne Bestemmelse om et lavt Børneantal i Klasserne virker i høj Grad velgørende for den daglige Undervisning, idet der bliver flere Klasser og flere Lærere. Naturligvis medfører denne Bestemmelse derfor ogsaa en betydelig Udgift. Naar det ærede Medlem derfor udtalte, at i mange Kommuner, særlig Købstadkommuner, eller vel egentlig udelukkende Købstadkommuner, havde man ikke villet afvente Rigsdagens Bestemmelse om en ny Lov, en indgaaende Reform, men havde selv taget Sagen i sin Haand og bragt betydelige Ofre til ny Skolebygninger osv., saa er dette jo en noget misvisende Fremstilling. Det er jo netop som en Følge af Skoleloven af 1899, saavel som af Almenskoleloven af 24. April 1903, at den store Fremgang i Skolevæsenet i en stor Del af vore Købstæder har fundet Sted. Købstadskolen har faaet et stærkt Stød fremad ved Almenskoleloven. Der indføres efterhaanden kommunale Mellemskoler i mange af Købstæderne. I nogle af disse, som Holbæk, Ringsted, Aalborg, er denne Skole endog gratis. Skoletiden forlænges derved for mange Børn med et Aar, nemlig op til 15 Aars Alderen. Der indføres gratis og fælles Grundskole, og af Hensyn til Mellemskolen, af Hensyn til det Standpunkt, hvortil et Barn paa 11 Aar skal være naaet for at kunne gaa over i Mellemskolen, udvides og forlænges Undervisningen i Grundskolens Klasser. Ogsaa de almindelige Folkeskoleklasser nyde godt af dette almindelige Fremskridt. Ministeriet holder altid paa, ved Stadfæstelse af ny